

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 33/2024-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátska kancelária Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava V) v konaní vedenom pod sp. zn. B5-39C/306/2007 (predtým sp. zn. 39C/306/2007) po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 183/2017 zo 14. júna 2017 takto

rozhodol:

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Uznesením č. k. I. ÚS 33/2024-14 z 18. januára 2024 Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručenú mu 13. decembra 2023, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej aj „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. B5-39C/306/2007 (ďalej len „napadnuté konanie“) v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 183/2017 zo 14. júna 2017. Navrhuje tiež, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov a priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur a náhradu trov konania.

2. Ústavný súd hneď v úvode považuje za vhodné ozrejmiť, že od 1. júna 2023 nastali viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa). Podľa § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov prechádza od 1. júna 2023 výkon súdnictva v ostatných veciach z Okresného súdu Bratislava V na Mestský súd Bratislava IV. Zohľadňujúc uvedené zmeny súvisiace s nadobudnutím účinnosti novej súdnej mapy, ústavný súd ďalej v texte tohto rozhodnutia označuje Okresný súd Bratislava V ako „okresný súd“, a to pokiaľ ide o jeho postup a úkony realizované do 31. mája 2023.

3. Z opakovane podanej ústavnej sťažnosti, ostatného spisového materiálu a vlastnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu je známe, že sťažovateľka sa pôvodne na Okresnom súde Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 39C/306/2007 žalobou podanou 27. septembra 2007 domáhala ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 33 193,91 eur (100 000 Sk) proti žalovanej [REDAKOVANÉ], Bratislava (ďalej len „žalovaná“).

3.1. Opíšuť chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovateľka uvádza, že okresný súd v jej veci prvýkrát rozhodol rozsudkom č. k. 39C/306/2007-278 z 5. septembra 2012, ktorým vyslovil, že konaním žalovanej došlo k neoprávnenému zásahu do práva sťažovateľky na ochranu osobnosti, žalovanej uložil povinnosť uverejniť ospravedlnenie a zaplatiť sťažovateľke náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2 000 eur, vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Na základe sťažovateľkou podaného odvolania bol rozsudok prvoinštančného súdu uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 2Co 436/2012-352 zo 7. marca 2017 v časti napadnutej odvolaním zrušený a vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Okresný súd následne rozhodol rozsudkom č. k. 39C/306/2007-417 z 22. septembra 2017, ktorým zaviazal žalovaného k povinnosti uverejniť ospravedlnenie a zaplatiť sťažovateľke náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5 000 eur, vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol. Proti uvedenému rozsudku súdu prvej inštancie podali odvolanie obe sporové strany. Krajský súd o podaných odvolaniach rozhodol rozsudkom č. k. 15Co 55/2018-501 z 29. apríla 2020, ktorým rozsudok okresného súdu č. k. 39C/306/2007-417 z 22. septembra 2017 vo výrokoch II a IV zrušil, vo výrokoch I, III, V, VI potvrdil, odvolanie žalovanej v časti povinnosti zaplatiť nemajetkovú ujmu odmietol a sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Proti rozsudku krajského súdu žalovaná podala dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 2Cdo 348/2020 z 21. decembra 2022 tak, že dovolanie žalovaného zamietol a sťažovateľke priznal náhradu trov dovolacieho konania. Súdny spis bol po rozhodnutí najvyššieho súdu 25. októbra 2023 pridelený sudkyňi mestského súdu, ktorému ešte ostáva rozhodnúť o výške trov konania.

3.2. Prvú ústavnú sťažnosť na prieťahy v napadnutom konaní sťažovateľka podala 14. marca 2017 proti postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 436/2012. Ústavný súd v náleze sp. zn. I. ÚS 183/2017 zo 14. júna 2017, ktorý nadobudol právoplatnosť 1. augusta 2017, konštatoval porušenie sťažovateľkou označených práv postupom krajského súdu, sťažovateľke priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom; vo zvyšku ústavnej sťažnosti nevyhovel.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka pomerne obsiahlo opisuje priebeh celého napadnutého konania, ktoré sa začalo podaním žaloby na ochranu osobnosti a o náhradu nemajetkovej ujmy v roku 2007 a prebiehalo na troch inštanciách všeobecných súdov. Nosným prvkom argumentácie sťažovateľky je poukázanie na doterajšiu dĺžku trvania sporu (16 rokov) s dôrazom na to, že aj po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 183/2017 zo 14. júna 2017 dochádza v postupe mestského súdu, ktorý bližšie nešpecifikuje, k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

5. Mestský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti sp. zn. 1SprV 99/2024 z 13. februára 2024 uviedol, že po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 183/2017 zo 14. júna 2017 konal plynule a bez zbytočných prietahov. Vo veci sťažovateľky rozhodol rozsudkom č. k. 39C/306/2007-417 z 22. septembra 2017, proti ktorému podala sťažovateľka odvolanie (správne malo byť, že odvolanie podali obe sporové strany, pozn.). Spis bol po vykonaní potrebných procesných úkonov predložený krajskému súdu 22. februára 2018, ktorý rozhodol rozsudkom č. k. 15Co 55/2018-501 z 29. apríla 2020. Žalovaná napadla rozsudok krajského súdu dovolaním 29. septembra 2020 a spis bol predložený najvyššiemu súdu 28. decembra 2020. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2Cdo/348/2020 z 21. decembra 2022 dovolanie zamietol. Rozsudok mestského súdu č. k. 39C/306/2007-417 z 22. septembra 2017 tak nadobudol právoplatnosť 29. júla 2020, a to v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 15Co 55/2018-501 z 29. apríla 2020 a opravným uznesením č. k. 15Co 55/2018-515 z 22. júla 2020. Z uvedeného vyplýva, že konanie je právoplatne skončené, bolo skončené aj v čase podania ústavnej sťažnosti, stav právnej neistoty medzi sporovými stranami netrvá a ústavná sťažnosť je preto nedôvodná. Spis sa v súčasnosti nachádza u vyššej súdnej úradníčky na účel rozhodnutia o výške náhrady trov konania.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

7. Predmetnom posúdenia ústavného súdu bol v tomto prípade sťažovateľky ňou v petite ústavne sťažnosti namietaný postup mestského súdu v napadnutom konaní z hľadiska existencie a príčin vzniku zbytočných prietahov osobitne v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 183/2017 zo 14. júna 2017, ktorý nadobudol právoplatnosť 1. augusta 2017 (ďalej len

„posudzované obdobie“), hoci sa v dôvodoch ústavnej sťažnosti zamerala na celé konanie vedené pod sp. zn. B5-39C/306/2007.

8. Aj v tomto prípade ústavný súd pripomína, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

9. Jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy v zmysle judikatúry ústavného súdu je, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Ústavný súd tak poskytuje ochranu namietanému základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 116/02, IV. ÚS 342/08). Predmetné právne názory ústavného súdu sú akceptované aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej aj „ESLP“); Obluk proti Slovenskej republike, rozsudok z 20. 6. 2006, č. 69484/01, body 61 až 65; Mazurek proti Slovenskej republike, rozsudok z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05].

10. Ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti, vyjadrenia mestského súdu a ostatného spisového materiálu zistil, že okresný súd po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 183/2017 zo 14. júna 2017 (1. augusta 2017, pozn.) meritórne vo veci rozhodol 22. septembra 2017. Proti rozsudku okresného súdu podali obe strany sporu odvolanie a okresný súd následne vykonal procesné úkony smerujúce k predloženiu spisu odvolaciemu súdu. Spis bol krajskému súdu predložený 22. februára 2018. Krajský súd o podanom odvolaní rozhodol 29. apríla 2020 (k tomu bližšie bod 3.1. odôvodnenia tohto nálezu). Na základe dovolania žalovanej podaného 29. septembra 2020 bol súdny spis predložený najvyššiemu súdu 28. decembra 2020. Po rozhodnutí najvyššieho súdu bol súdny spis 23. októbra 2023 vrátený mestskému súdu, ktorý je príslušný na rozhodnutie o výške priznanej náhrady trov konania.

11. Z uvedeného je zrejmé, že postup mestského súdu (predtým okresného súdu) v posudzovanom období bol v zásade plynulý vrátane úkonov spojených s predložením veci odvolaciemu súdu, resp. dovolaciemu súdu. Súdny spis sa po meritórnem rozhodnutí súdu prvej inštancie nachádzal od 22. februára 2018 a následne od 28. decembra 2020 mimo jeho dispozičnej sféry, keď vo veci postupne konal a rozhodoval odvolací súd a následne dovolací súd, a to až do vrátenia spisu 23. októbra 2023. V rámci posudzovaného obdobia od momentu vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie sp. zn. 39C/306/2007-417 z 22. septembra 2017 napadnutého odvolaním sťažovateľky do predloženia spisu krajskému súdu 22. februára 2018 uplynula doba 5 mesiacov a od podania dovolania 29. septembra 2020 do predloženia spisu dovolaciemu súdu 28. decembra 2020 uplynula doba 3 mesiacov, čo nemožno označiť za sťažovateľkou namietanú nečinnosť. Ústavná sťažnosť sťažovateľky bola ústavnému súdu doručená 13. decembra 2023, teda v čase, keď bolo konanie v merite právoplatne skončené (k tomu bližšie bod 5 odôvodnenia tohto nálezu). Napadnuté konanie sa tak v čase doručenia ústavnej sťažnosti sťažovateľky ústavnému súdu presunulo do štádia rozhodovania o výške náhrady trov konania vyšším súdnym úradníkom (§ 262 ods. 2 Civilného

sporového poriadku). Dĺžka rozhodovania mestského súdu v tejto fáze nateraz trvá štyri mesiace, čo je z pohľadu ústavného súdu zatiaľ akceptovateľná doba, ktorú nie je možné kvalifikovať ako zbytočný prietah, keď sťažovateľka ani postup mestského súdu vo vzťahu k rozhodovaniu o výške náhrady trov konania ani nenamieta.

12. Ústavný súd v tomto smere poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a vo svojich rozhodnutiach pripomína, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky fázy súdneho konania smerujúceho k urovnaniu sporu o občianskom práve alebo záväzku skončili v primeranej lehote, a to vrátane fáz nasledujúcich po rozhodnutí v merite veci (napr. rozsudok ESLP vo veci Hornsby v. Grécko z 19. 3. 1997, sťažnosť č. 18357/91). Posúdenie intenzity zásahu mestského súdu do základného práva sťažovateľky na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietahov a do jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je potrebné zasadiť do rámca daného aktuálnou procesnou fázou konania. Z tohto pohľadu sa nečinnosť súdu posudzuje inak v základnom, meritórne neukončenom konaní než v konaní po právoplatnom rozhodnutí o veci samej, prípadne aj o nároku na náhradu trov konania. Tomuto záveru nebráni ani rozsudok ESLP z 28. 6. 2016 k sťažnosti č. 65302/11 vo veci Čičmanec proti Slovenskej republike [k tomu aj III. ÚS 711/2017 (ZNaU 21/2028) *a contrario*].

13. Komplexným posúdením veci ústavný súd uzatvára, že sťažovateľkou namietaná nečinnosť v postupe mestského súdu v posudzovanom období nateraz nenapĺňa svojou intenzitou požiadavku závažnosti do takej miery, aby táto dosiahla ústavnoprávny rozmer.

14. Vzhľadom na uvedené, ako aj s ohľadom na § 45 zákona o ústavnom súde a z neho vyplývajúcu viazanosť ústavného súdu rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ktorá sa prejavuje vo viazanosti najmä sťažnostným petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany, ústavný súd dospel k záveru, že ústavnej sťažnosti sťažovateľky nie je možné vyhovieť.

15. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že ak by ďalší priebeh rozhodovania o výške náhrady trov konania signalizoval vznik prietahov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde a nebráni sťažovateľke, aby predložila ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. februára 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu